

B9-0220/2024

17.4.2024

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateikta pagal Darbo tvarkos taisyklių 111 straipsnio 3 dalį

dėl 2024 m. kovo 12 d. Komisijos deleguotojo reglamento, kuriuo dėl taisyklių dėl santykio, susijusio su 1-uoju geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės (GAAB) standartu, iš dalies keičiamas Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/126, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2115 (C(2024)01488 – 2024/2663(DEA))

Martin Häusling, Benoît Biteau, Lydie Massard

Verts/ALE frakcijos vardu

Manon Aubry, Anja Hazekamp, Leila Chaibi, Marina Measure, Younous Omarjee

The Left frakcijos vardu

Christophe Clergeau, Marc Angel, Maria Arena, Theresa Bielowski, Delara Burkhardt, Pascal Durand, Matthias Ecke, Raphaël Glucksmann, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Aurore Lalucq, Pierre Larrouturnou, Karsten Lucke, Nora Mebarek, Jozef Mihál, Maria Noichl, René Repasi, Andreas Schieder, Günther Sidl, Tiemo Wölken

Europos Parlamento rezoliucija dėl 2024 m. kovo 12 d. Komisijos deleguotojo reglamento, kuriuo dėl taisyklių dėl santykio, susijusio su 1-uoju geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės (GAAB) standartu, iš dalies keičiamas Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/126, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2115 (C(2024)01488 – 2024/2663(DEA))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos deleguotąjį reglamentą (C(2024)01488),
 - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013¹, ypač į jo 13 straipsnio 3 dalį ir 152 straipsnio 6 dalį,
 - atsižvelgdamas į 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/841 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų ir absorbuojamų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės, kiekio įtraukimo į 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 ir Sprendimas Nr. 529/2013/ES,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 111 straipsnio 3 dalį,
- A. kadangi 2024 m. kovo 12 d. priimtas deleguotasis reglamentas 2024 m. kovo 14 d. buvo perduotas Europos Parlamento Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto nariams ir tą pačią dieną buvo paskelbta, kad balsavimas dėl iš anksto pareiškiamo neprieštaravimo įvyks 2024 m. kovo 19 d., taip iki vienos savaitės sutrumpinant įprastą dviejų mėnesių laikotarpį, per kurį Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas gali pareikalauti pareikšti prieštaravimą, nors bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) aplinkosaugos sąlygos priskiriamos pasidalijamajai abiejų komitetų kompetencijai, o daugiamečių žolynų išsaugojimas yra svarbus Sąjungos klimato politikos klausimas;
- B. kadangi deleguotojo akto paskirtis – paaiškinti reglamento taikymą ir jis neturėtų prieštarauti pagrindinio akto politinei orientacijai arba iš dalies keisti galiojančių deleguotųjų aktų, nukrypdamas nuo pagrindiniame akte nustatytų tikslų;
- C. kadangi Reglamento (ES) 2021/2115 5 ir 6 straipsniuose išdėstyti BŽŪP tikslai visų pirma apima šiuos tikslus: remti perspektyvias ūkių pajamas ir žemės ūkio sektoriaus atsparumą visoje Sąjungoje, siekiant didinti ilgalaikį aprūpinimą maistu ir žemės ūkio įvairovę (6 straipsnio 1 dalies a punktas); prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir

¹ OJ L 435, 2021 12 6, p. 1.

prisitaikymo prie jos, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kieki ir didinant anglies dioksido sekvestraciją (6 straipsnio 1 dalies d punktas); skatinti darnų vystymąsi ir veiksmingą gamtos išteklių valdymą (6 straipsnio 1 dalies e punktas), taip pat stabdyti biologinės įvairovės nykimą ir ją didinti, išsaugoti buveines bei kraštovaizdžius (6 straipsnio 1 dalies f punktas);

- D. kadangi kaip deleguotojo reglamento motyvas nurodomi kai kuriose valstybėse narėse dėl rinkos perorientavimo įvykę „struktūriniai pokyčiai“, susiję su sumažėjusiomis gyvulių bandomis, tačiau Komisija neatliko jokio poveikio vertinimo, kad tai kiekybiškai įvertintų ar pagrįstų, taigi nebuvo įvertintos ir laisvosios prekybos susitarimų pasekmės, taip pat nebuvo įvertinti BŽŪP nacionalinių strateginių planų trūkumai, siekiant spręsti ekstensyviosios gyvulininkystės ūkių problemas; kadangi nebuvo atsižvelgta į alternatyvius metodus, kaip antai susietųjų tiesioginių išmokų optimizavimas arba tikslingas išmokų už vietoves, kuriose esama specifinių kliūčių, orientavimas;
- E. kadangi naujausioje Eurostato ataskaitoje² nurodoma, kad ženklus ES gyvulių sumažėjimas daugiausia susijęs su akivaizdžiomis kiaulienos gamybos mažėjimo tendencijomis. Vis dėlto, jeigu vertintume tik atrajotojus, kuriems išauginti pakanka ganyklų, matytume, kad ženklus sumažėjimas keliose išsiskiriančiose valstybėse narėse iškreipia bendrą padėtį ir nustelbia aplinkybę, kad gyvulių bandų mažėjimo tempai valstybėse narėse atitinka 5 proc. nuostolių santykį, kuris nustatytas, kad būtų laikomasi daugiamečių žolynų išlaikymo taisyklės pagal 1-ąją geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės (GAAB) standartą;
- F. kadangi šis deleguotasis reglamentas yra dešimtmečius trukusios nepakankamos paramos ekstensyviosios gyvulininkystės ūkiams, kurie priešingu atveju teikia didelę naudą aplinkai, kulminacija ir dar vienas žingsnis spartinant vykstančią gyvulininkystės industrializaciją, dėl kurios nutraukiamas atrajotojų ir ganyklų ryšys, t. y. tendencija, kurią reiktų pakreipti priešinga linkme; kadangi, nors nuo 2003 m. BŽŪP reformos aplinkosaugos sąlygos, įskaitant ganyklų išsaugojimą, buvo remiamos kaip pagrindinis būdas siekiant apsaugoti šias svarbias ekosistemas, paaiškėjo, kad paramos priemonių, pavyzdžiui, pieno kvotų sistemos ar su žolynų plotu susijusių susietųjų išmokų, atsisakymas buvo prastas sprendimas;
- G. kadangi dėl šio deleguotojo reglamento kyla pavojus, kad užuot labiau kliojusis ganymu ganyklose, santykinai padidės grūdų auginimas ir išsaugos sojos importas, taigi panašu, kad Komisija staiga panoro dar labiau padidinti dabartinį Sąjungos augalinių baltymų deficitą ir priklausomybę nuo importo. Vis dėlto, norėdami tapti savarankiškesni ir atsparesni, pereiti prie labiau išteklius tausojančių, klimato kaitą švelninančių ir prie jos prisitaikančių ekstensyviosios gamybos sistemų, turėtume išsaugoti dabartines ganyklas; kadangi, remiantis keliais pelningos ir produktyvios agroekologinės praktikos pavyzdžiais, Komisija savo vaidmenį geriau atliktų skatindama, pavyzdžiui, rotacinę ganymą, kurį taikant mažesnėms gyvulių bandoms išauginti pakaktų tik ganyklų, joms būtų sudarytos sąlygos atsistatyti per ilgesnį laiką, būtų užtikrinta didesnė biologinė įvairovė ir gilesnės augalų šaknys, geresnė vandens apytaka ir anglies dioksido absorbuojamasis, taip pat sumažėtų gamybos sąnaudos, nes

² <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/DDN-20230322-1>

sumažėtų priklausomybė nuo importuojamų sojos pašarų;

- H. kadangi, nors žolynų plotų sumažėjimas dėl urbanizacijos ar miško įveisimo gali tapti pateisinama priežastimi atlikti 1-ojo GAAB standarto pataisas, galimybė atnaujinti ataskaitinius metus atrodo neproporcingai perteklinė; kadangi norint išlaikyti žolynų plotus ūkių lygmeniu, būtina užtikrinti tam tikrą lankstumą, tačiau siūlomu atnaujinimu iš esmės nukrypstama nuo numatyto tikslo užtikrinti lankstumą, kartu garantuojant, kad taikant 1-ojo GAAB standartą būtų galima pasiekti pagrindinį jo tikslą – apsaugoti nuo žemės naudojimo paskirties keitimo kita naudojimo žemės ūkio reikmėms paskirtimi, kad būtų galima išsaugoti anglies sancaupas, kaip nurodyta Strateginių planų reglamento (ES) 2021/2115 III priede;
- I. kadangi valstybės narės, kurioms nepavyks pasiekti 5 proc. nuostolių santykio, palyginti su 2018 m. padėtimi, įgaliojamos atkurti ganyklas, prarastas viršijant šią ribą. Leidus deleguotajame reglamente keisti ataskaitinius metus, būtų iškraipoma šių valstybių narių ir kitų valstybių narių, kurios numatė nuostatas, skatinančias ūkininkus išlaikyti ganyklų plotus, padėtis; kadangi per paskutinę BŽŪP reformą Parlamentas pasisakė už aplinkosaugos sąlygų nustatymą, nes geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartai yra bendra visose valstybėse narėse taikoma taisyklė, sukurta siekiant išvengti lenktyniavimo dėl žemiausių aplinkosaugos užmojų; kadangi GAAB standartų klausimo kėlimas reikštų, kad norima iš naujo nacionalizuoti BŽŪP, o tai galimai reikštų piktnaudžiavimą subsidiarumo principu;
- J. kadangi ūkininkai jau priėmė su šių metų gamyba susijusius sprendimus ir artimiausiu metu turi būti pateiktos BŽŪP deklaracijos, todėl aplinkosaugos sąlygų taisyklių keitimas sukeltų painiavą ir papildomą našta tiek ūkininkams, tiek už įgyvendinimą atsakingoms administracijoms; kadangi deleguotasis reglamentas neturėtų jokio poveikio daugumai ūkininkų, kurie ir taip laikosi Reglamente (ES) 2021/2115 numatytu tikslu; kadangi panašu, jog šio sprendimo skubumą lėmė staiga kilęs susirūpinimas Komisijoje, kuri anksčiau nenoriai reagavo į kritiką, susijusią su orientavimu į rinką ir ūkininkų pritarimo ekologiškai pertvarkai prieštaravimu;
- K. kadangi žemės ūkio sektorius atlieka vieną iš svarbiausių vaidmenų įgyvendinant Sąjungos klimato politiką, kurios tikslas – iki 2050 m. užtikrinti anglies dioksido poveikio neutralumą pagal Europos klimato teisės aktą, tikintis, kad žemės ūkio paskirties žemė taps anglies dioksido absorbentu, padedančiu kompensuoti neišvengiamai išmetamą anglies dioksido kiekį, tačiau šiuo metu šiame sektoriuje išmetama daugiau teršalų, nei jų absorbuojama; kadangi priėmus deleguotąjį reglamentą ši problema dar labiau paaštrėtų ir būtų pakenkta Sąjungos tikslui iki 2030 m. sukaupti 310 mln. tonų CO₂ ekvivalento;
- L. kadangi 1-ojo GAAB standarto veiksmingumas nuo jo nustatymo XXI a. pirmojo dešimtmečio pradžioje buvo ribotas dėl dažnai atnaujinamų ataskaitinių metų, per kuriuos nustatomas 5 proc. nuostolių santykis, deleguotasis reglamentas neigiamai paveiktų vieną iš svarbių Sąjungos klimato politikos parametrų; kadangi keičiant daugiamečius žolynus ariamąja žeme per 40 metų iš vieno hektaro kasmet išsiskiria 4–6 tonos CO₂;
- M. kadangi daugiamečiai žolynai ir ekstensyvioji gyvulininkystė atlieka svarbų vaidmenį

puoselėjant biologinę įvairovę ir suteikiant buveines turtingoms ekosistemoms, o šių daugiamečių ganyklų suarimas itin neigiamai veikia vandens kokybę dėl išsiskiriančio azoto ir mažina apsaugą nuo dirvožemio erozijos slėniuose ir kalvų šlaituose; kadangi dėl to šis deleguotasis reglamentas prieštarauja Gamtos atkūrimo teisės akto ir Dirvožemio stebėsenos direktyvos, dėl kurios šiuo metu vyksta derybos, tikslams, taip pat pagrindiniams anglies kaupimo ūkininkavimo principams;

- N. kadangi per pastarąsias savaites dar labiau padidėjo ūkininkų nepasitenkinimas, pirmiausia dėl smarkiai kritusių žemės ūkio produktų kainų, o per pastaruosius 18 mėnesių grūdų kainos sumažėjo perpus; kadangi nukrypimas nuo BŽŪP žalinimo nėra sprendimas, kuris užtikrintų ūkininkų pajamas ir sumažintų pagrįstai jaučiamą ekonominę nesaugumą; kadangi, nors Europos Komisijos žaliajame kurse numatyta plataus užmojo žemės ūkio transformacijos darbotvarkė, nei Komisija, nei valstybės narės neskyrė tinkamų išteklių šiems tikslams pasiekti. Šie tikslai ūkininkams atrodo vis labiau nepasiekiami, ypač turint omenyje jų nesaugią ekonominę padėtį, palyginti su geresnę apsaugą turinčiais ūkininkais, pavyzdžiui, Amerikos ūkininkais; kadangi perėjimo prie agroekologinės praktikos socialinis priimtinumasis verčia mus suabejoti BŽŪP orientavimu į rinką;
1. pareiškia prieštaravimą dėl Komisijos deleguotojo reglamento (C(2024)01488);
 2. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Komisijai ir pranešti jai, kad Komisijos deleguotasis reglamentas (C(2024)01488) negali įsigaliooti;
 3. mano, kad nepaisant to, jog reikia tobulinti 1-ojo geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės (GAAB) standarto taisykles, šis deleguotasis aktas neatitinka turinio ir metodikos reikalavimų, ypač atsižvelgiant į poveikio vertinimo ir patvirtinamųjų duomenų nebuvimą;
 4. teigia, kad Komisijos deleguotasis aktas prieštarauja susijusio pagrindinio akto politinei orientacijai, yra menkai pagrįstas ir, panašu, neproporcingas, juo dar labiau iškraipoma ES ūkininkų konkurencija, kenkiama Europos klimato politikai ir jame nepateikiama jokių atsakymų, kaip įveikti tikruosius sunkumus, su kuriais susiduria ES ūkininkai, ypač ekonominę nesaugumą;
 5. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.